

ВІЛЬНЮСЬКИЙ

ЙОГО можна було б назвати одеським, цей репортаж. А може, це вже й не репортаж, а спогади.

На Одеському вокзалі проводжали нас без оркестру, але, розповідають, що університетські оркестранти довго стояли на пероні і сумно дивились в простір — там десь був і їх потяг, яким вони подумки («мысленно») їхали в напрямку до Жлобіна. Через 24 години вони вже не дивилися в простір, а грали. Але то вже були не наші оркестранти, а жлобінські. Вони ввечері прийшли на станцію, де ми відпочивали, і грали до танців, а Зорик Аврутин говорив своїм колегам, що йому все це нагадує музику 20-х років (він її добре пам'ятає).

Про подорож туди і назад розповідати не будемо. Було хороше, весело і організовано. Правда, деякому довелося якусь ніч спати «твердо», сісти в поїзд без білетів або різними маршрутами добратись із Жлобіна на Одесу. Та це дрібниці, бо загін з 200 чоловік являв собою єдиний, і, як лізніше сказав Аркадій Петрович Іванов, монолітний, злагоджений механізм. Справді, дисципліна і порядок були, як у військовому батальйоні, але на основі неписаного статуту. Заслуга в цьому — наших командирів Н. Лейдермана, І. Бобровського і А. Листопада, безпосередніх керівників операцій по посадках, висадках і концертних виступах, та студентів — свідомих і слухняних, про яких мріють всі декани.

Однак почнемо розповідь про перебування нашого колективу художньої самодіяльності у столиці Литовської РСР — м. Вільнюсі.

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Про те, як він починався, вже досить точно розповів наш колега по перу (дивись інформацію «Нехай промовляють серця!» в 15-му номері «ЗНК»). Після зустрічі на вокзалі нас повели в гуртожитки — там ми будемо жити. «Гуртожитки як гуртожитки, — сказала

ше: відсутність галасу. Якщо й розмовляють в коридорах, то тихо. На лекції збираються — теж без зайвого гомону. «Як? І це студенти?!» — захоплено дивувалась Оксана Гриньова. — А знаєте, — продовжувала вона своїм простудженим голосом, — їх ніхто на ранкову зарядку не ганяє, вони самі ходять».

Ввечері ходили по місту, знайомились. Чисто, затишно, симпатично. Ось перед нами картинна галерея. Поруч — старовинна башта, з місцевими курантами. На цьому фоні багато одеситів перефотографувалось.

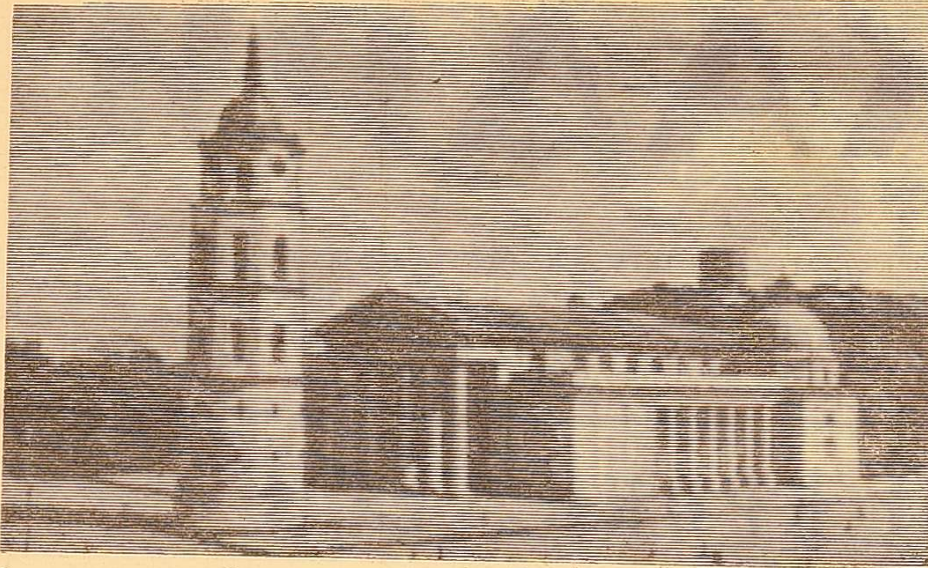
Ходили хто куди: на міст через ріку Вілію, в костюл Петра і Павла, до башти Гедіміноса, в кафе літераторів і книжкову крамницю за віршами Е. Межелайтіса. Потім пішли відпочивати, щоб набратись сил.

НА ДРУГИЙ ДЕНЬ

Сніданок — в студентській їдальні. Швидко і недорого. Радимо Миколі Яковичу Фіногіну вивчити пропускну систему і застосувати її в нашій їдальні, хоча би порядком експерименту.

Потім перша група екскурсантів виїжджає в Тракай — перлину Литви. Тракай — це містечко на озерах. Про Тракай написана не одна книга. Його осілював у своїх поезіях Ю. Словацький, його красою милувались Адам Міцкевич і відомий художник і композитор Чюрльоніс. Милувались і ми. Роздивились старовинну фортецю і слухали розповідь екскурсовода про те, як у Тракаї і його околицях литовці довгі роки боролись проти загарбників-хрестоносців.

Петро Андрійович Дутко в цей час багато фотографував і просив усіх «завмирати» на місці з простягнутими руками, поки він зафіксує захоплені жести на фоні історичних стін. Ми цих фотознімків не друкуємо, а пропонуємо загальний вигляд Тракайської фортеці, бо вона, коли її знімали, не рухалась.

Олександрович Соколов з тривогою дивляться на сцену — там уже лаштується хор. Клуб переповнений. Але біля виходу немає ніякого натовпу: на концерт прийшли

Дорогі наші друзі, брати рідні, сини та дочки чудової, гостинної, братньої нам Литви — прийміть наше щире українське вітання — Привіт Вам сердечний!

лише ті, хто мали запрошення. Це — висока культура і скромність. І ми в цьому пересвідчилися під час концерту. Були в ньому поодинокі «огріхи», але вільнюські студенти їх — не помічали: ніхто не сміявся, не вигукував дотепів. Вони все

Ми, жителі сонячної і героїчної Одеси, привезли в своїх серцях теплоту нашого Причорномор'я, запах степової ковили і пориви морського вітру.

Вам даруємо сьогодні всю щедрість і теплоту наших сердець. Литва і Україна! Як багато спільного в їх долях, які чудові дружні зв'язки! Тут, в Литві, надруковано першу українську книгу. Тут, в Литві, в древньому Вільнюсі, минали юнацькі роки нашого великого Кобзаря Т. Г. Шевченка. Це він захолено писав — «у Вільні-городі преславнім». Преславному! Скільки в цьому слові любові, ніжності та ласки. Ця любов перелилася в наші серця, і ми даруємо її вам. Литва виховала бунтівного Міцкевича, якого, як і Пушкіна, було заслано до Одеси. Тут він знайшов справжніх друзів, своїх соратників, полум'яних борців за свободу.

Литва і Вільнюс були священними для наших письменників, композиторів і художників. Тема Литви, героїчного, трудолюбивого

литовського народу — одна з актуальних тем нашої класичної і сучасної літератури.

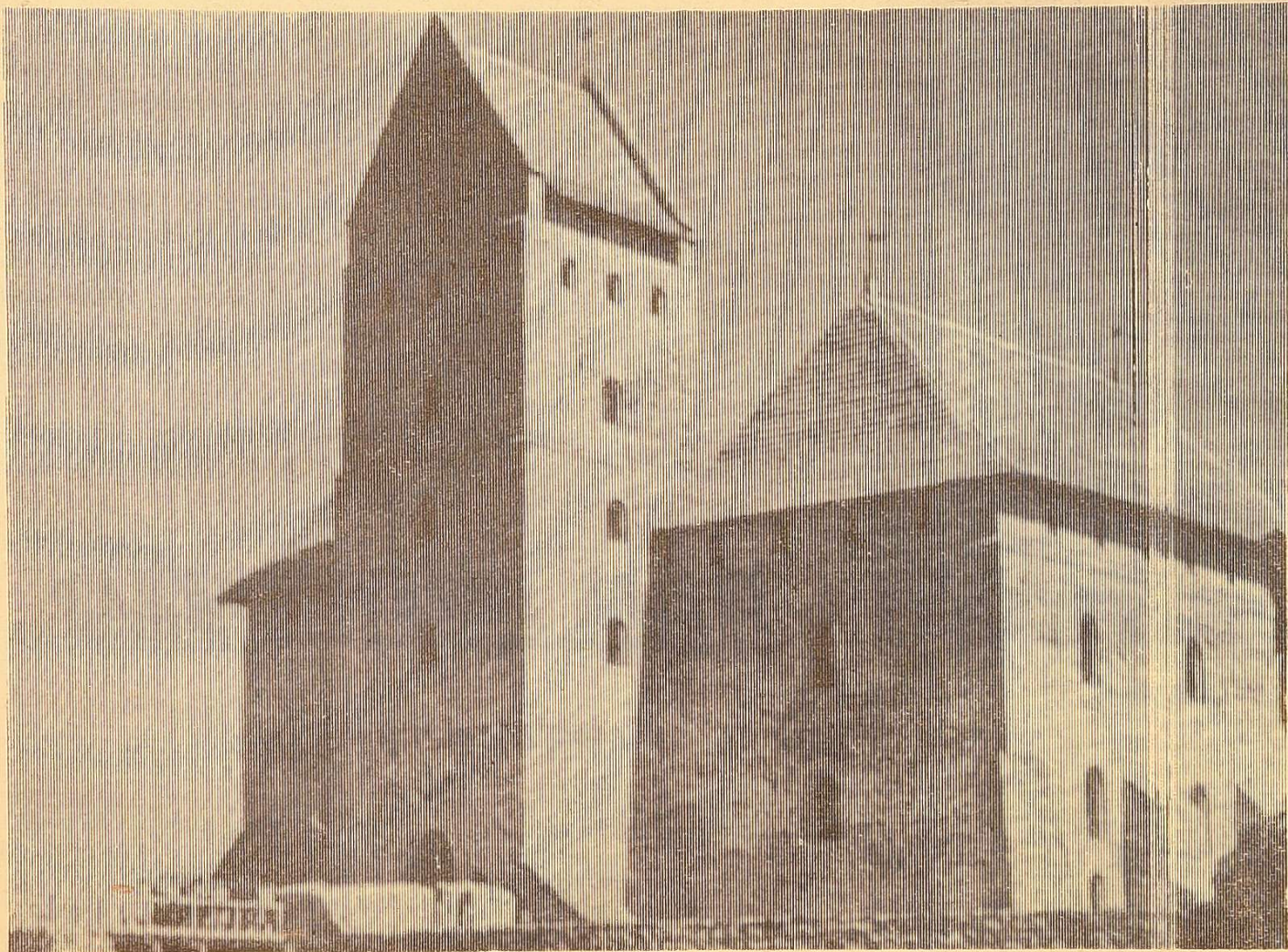
Ми з гордістю відзначаємо, що присудження Ленінської премії поету Межелайтісу — і ваше, і наше національне свято.

Ми раді, що в Литві люблять і поважають українців. Цю любов і повагу ми відчули уже в перші хвилини нашої зустрічі, під час екскурсії в місто Тракай. Це любов до України, її культури, народу. В книжкових магазинах ми побачили твори Шевченка, Франка і Лесі Українки, Рильського і Тичини, Стельмаха і Гончара.

Це справжня єдність народів, а в ній наша велика сила, наша непереможність, наше невечірнє щастя.

Хай живе братня дружба народів! Сьогодні, на цьому урочистому вечорі, дозвольте мені, дорогі друзі, передати вам від імені всього колективу Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова наше сердечне запрошення бути нашими шановними гостями. Ми будемо раді бачити і вітати вас в нашому місті-герої, в нашій перлині — Одесі. Дорогі друзі! Дозвольте мені в знак нашої дружби вручити вам пам'ятні подарунки. Хай в цьому приборі ніколи не висихає чорнило і допомагає вам творити натхненні пісні і талановиті наукові дослідження! Хай цей альбом нагадує вам про наше чудове місто і наш університет. Нехай цей годинник, відраховуючи години, наближує час нашої нової зустрічі!

З словом-відповіддю виступає Йонас Петрович Кубілюс. Він говорить про дружбу радянських народів, про любов литовців до Одеси — міста-героя. «Одеса для Литви, героїчного, трудолюбивого

Антоніна Петрівна Олійник, — є кращі за наші, є гірші». Ми, спецкори, жили у кімнатах, де є умивальники і чиста прохолодна вода — хлопці з Островидова, 64, поки що можуть тільки мріяти про таке. Але найбільш вразило нас ін-

В обідню пору поспішаємо у Вільнюс — треба на репетицію. Хтось з істориків в автобусі шукає олівця для запису почутих даних, а географ нотує слова нашого гйда про те, що найдовша вулиця в Вільнюсі — 8 км, а найменша — 75 метрів.

Увечері — перший наш виступ. Хвилюємось і ми, «болільники». Надія Львівна Оленович і Іван

розуміли і поважали працю наших співаків і танцюристів.

На сцену виходять Іван Михайлович Дузь і ректор Вільнюського університету професор Йонас Петрович Кубілюс. Наші дівчата і хлопці в українських костюмах підносять литовським студентам подарунки. Іван Михайлович трьома мовами — українською, російською і литовською — виголошує коротку промову:

Співає наш вокальний ансамбль.

Виступає ансамбль пісні і танцю Вільнюського університету.

нас,— говорить він,— це Міцкевич і Мечников, це університет, який скоро святкуватиме своє 100-річчя. Ми дуже любимо Україну і її чарівні ліричні пісні. Ласкаво просимо, дорогі наші гості!».

Литовські студенти вручають І. М. Дузю пам'ятні подарунки — студентський кашкет, пояс, і великі дерев'яні черевики. Зал гримить оплесками.

Починається концерт. Могутньо велично у виконанні нашого хору звучать пісні про Вітчизну і Дніпро. «Узник» Гречанінова і «Дударик» в обробці Леонтовича остаточно підкорюють зал. Ми радіємо за наших хористів і їх керівника Георгія Косинського. Глядачі гаряче аплодують А. Подієбесній, яка виконувала «Скрипку» Лядової, Г. Попову — за «Роздум» Масне, Е. Разінському і А. Листопаду за «Танець кочегарів», а П. Постоловській за «Футбол» Остапа Вишні; тепло зустрічають художнє читання Ю. Смулянського і В. Мельник, блискучий виступ оркестру народних інструментів під керівництвом А. Борисова. На «біс» викликають дівочий вокальний ансамбль, наше тріо у складі Р. Гусак, Т. Ткаченко і Е. Шевцової, «Шотландську пісеньку» у виконанні Л. Обширнова і Л. Філіпенко, румунський танець «Хіндія» і пісню «Плавай, плавай, лебедоньку», яку виконував ан-

самбль бандуристів «Тополя» (керівник — І. Шаргородський) та багато інших.

Всього було 36 номерів. Дві з половиною години невтомно аплодували вільнюські студенти.

Після концерту вони відповідали на наші питання так:

— Ми люди стримані і по-північному холодні, але ви зворушили і запалили нас!

— Чудово. Тільки чому так мало українських пісень?

— Жива, різноманітна програма. Живі, веселі студенти, аж

підлога горить. А дівчата які гарні!

ДЕНЬ ТРЕТІЙ

Вранці почалась екскурсія по університету. Нас познайомили з його історією. Вільнюський університет ім. Вінцаса Капсукаса є одним із найстаріших учбових закладів в Європі. У 1979 році він буде відзначати своє 400-річчя. В ньому працювали і навчались астрономом Почеботус, історик Лелевель, польські поети Міцкевич і Словацький, революціонери Каліновський і Дзержинський...

Виступає «Тополя» — ансамбль бандуристів ОДУ.

РЕПОРТАЖ

Співають вільнюські студенти.

Університет в своєму складі має 7 факультетів: історико-філологічний, юридичний, економічний, природничих наук, фізико-математичний, хімічний і медичний, на яких навчається понад 3300 студентів.

нас до кімнати Міцкевича і був нашим добрим гідом.

Увечері наші студенти дали дружний концерт. Вручаючи грамоти колективам художньої самодіяльності, Йонас Петрович Кубілюс

В музеї А. Міцкевича.

Потім нам показали старовинну наукову бібліотеку, в якій нараховується понад 1.700.000 книг і рукописів. В рукописному відділі ми розглядали пергаменти XIV століття, оригінали листів Вольтера, Мазепи і Жемайте, атлас Птолемея 1490 року, «Апостол» 1525 року і перше видання «Кобзаря» Шевченка. До речі, на стіні головного корпусу університету є меморіальна дошка з написом литовською, українською і російською мовами: «Тут у 1829 р. в майстерні художника Я. Рустемаса навчався видат-

казав: «Ваше мистецтво полонило наше серця». Під грім оплесків Іван Михайлович Дузь відповів: «Велике спасибі! Ми знали, куди ми їдемо і на що ми йдемо. Ми раді, що знайшли тут ширих братів і друзів. До швидкої і бажаної зустрічі в Одесі!».

У великому залі студентського клубу на нас чекали накриті на 275 осіб столи. Тут зібрались викладачі та учасники художньої самодіяльності двох університетів. Короткі дружні тости — і на сцену виходить студентський народний ансамбль пісні і танцю Вільнюського університету. Ми ще нічого не почувли, а вже були вражені: «Таких костюмів ми у себе ніколи не бачили»,— подумав майже кожен. Художній керівник ансамблю заслужений артист республіки Владас Бартусевичюс знайомить нас з колективом, якому присвоєно почесне звання Заслуженого ансамблю Литовської РСР.

Звучить литовською мовою пісня про Леніна, її змінює «Резігнеле» — яскравий весільний танок. Задуховно лунають народні пісні «Де ти була, донечко?» і «По Даугаві». Танцювальна група зачаровує глядачів танком жінок «Руччяй» і «Чютіте», «Півником» і танком стариків... Зі сцени прямо до наших столиків вбігають хористи і танцюристи і кожному вручають на згадку книжечку про Вільнюський університет і глиняного півника — їх національний звичай. Всі свистять своїми «півниками»: ректор, декани, І. О. Соколов, Ш. М. Жовінська, Т. Кірш, аж поки свист не змінює пісня «Широка страна моя родная». Співають всі. До самого ранку — пісні і танці.

ДЕНЬ ЧЕТВЕРТИЙ

Ми прощалися з гостинним університетом і містом і готувалися в дорогу — на південь, до рідної Одеси. Жаль було розлучатися — хороші друзі тут. Цього дня, як і в попередні, з нами невідлучно був секретар парткому Чеслав Прано Кудоба, чуйна й уважна людина. Він і багато студентів їхнього університету прийшли на вокзал, де перед відходом поїзда звідусіль лунало:

— Щасливої дороги!
— Спасибі, друзі!
— До зустрічі в Одесі!
— Толья! (це так ніжно прощалися з Листопадом).— Не забувай, пиши!

Спецкори «ЗНК»
В. ПЕТРИК,
В. ВАСИЛЬКО.
Фото П. Дутка.

ний син українського народу поет революціонер-демократ Тарас Григорович Шевченко».

Познайомили нас і з 9 внутрішніми дворами, які виникли в результаті добудов між корпусами, що будувались з 16 до 19 століття. Архітектурний стиль їх різний — від готики до неокласицизму. «Наймолодшій» добудові — 150 років. У вузькому з важким «готичним» склепінням залі хтось із першокурсників нашого істфаку урочисто проголосив: «На нас дивиться історія!». Блукаючи серед університетських лабіринтів, ми пригадуємо слова ректора Й. П. Кубілюса: «Тут вам дещо нагадає ваше місто, бо наші двори і корпуси — це одеські катакомби».

Група наших філологів та істориків разом з продеканом історико-філологічного факультету пішла в будинок-музей Адама Міцкевича (На жаль, не всі філологи, що прибули водночас і на музейну практику, були тут: мабуть, переплутали університет з універмагом). Спочатку ми були розчаровані: музей зачинено. Але виручав нас десятирічний Кестутіс Белтрнас, учень 3-го класу, який на цей час виконував обов'язки «хранителя ключів»: він люб'язно впустив

